

Απομόνωση ολοταχώς

Από τον παλιό πολυπληθή χορό στο σύγχρονο μονόπρακτο

Από τη στιγμή της γέννησης

-ή μάλλον πιο πριν-

από τη στιγμή της σύλληψης

νιώθει.

Λυπάται και χαίρεται.

Κλαίει και γελά ακόμα και μέσα στην κοιλιά της μάνας του.

Άρα δε νιώθει απλώς, μα το εκφράζει κιόλας.

Κι εκεί είναι όλο το παιχνίδι.

Πριν ακόμα γεννηθεί, ο μόνος τρόπος μιας ζωής που να αξίζει να βιώσει, είναι εκεί και τον προστάζει:

«Ότι και να σκεφτείς, ότι και να νιώσεις βγάλτο έξω.

Γράψτο, τραγούδα το, ή παίξτο.

Δώσε του ζωή.»

Και κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα

είτε ιστορικά στο μεγάλο σύνολο,

είτε στην σύντομη προσωπική μας διαδρομή.

Από τη γιορτή της έκφρασης της αρχαίας τραγωδίας ή κωμωδίας, με τους πολλούς πρωταγωνιστές και τους ακόμα περισσότερους χορωδούς, στα σύγχρονα μονόπρακτα.

Από τον κυκλωτικό χορό κάτω από τον πλάτανο στην πλατεία του χωριού και τις πολυφωνικές χορωδίες και ορχήστρες, στο μοναχικό σόλο ενός γνώριμου και συνήθως μελαγχολικού Νάρκισσου.

Τον βλέπω να κοιτάζει το είδωλό του αμήχανα,

πότε στον καθρέπτη και πότε στην επιφάνεια του νερού.

Άραγε αξίζει να συνεχίζει ή μήπως να πέσει να πνιγεί;

Να χαθεί στην αλήθεια της μοναξιάς του...

Τον βλέπω να στέκει μπροστά σε ένα κουτί.

Δεν σκέφτεται, ούτε κρίνει.

Δεν γελάει κι ούτε τραγουδάει, ούτε χορεύει.

Αντ' αυτού εξουσιοδοτεί τον κάθε Σπύρο Παπαδόπουλο.

Και το χειρότερο: Δεν μπορεί πια να αντιληφθεί ότι δεν είναι «στην υγεία μας...»

Η υγεία μόνο με την αλήθεια -ή τουλάχιστον με την ελπίδα- της πραγματικής ύπαρξης και συνύπαρξης στήνει χορό και κάνει χωριό.

Η υγεία με τη μοναξιά δεν πάνε μαζί. Τέλος.

Τον βλέπω και στις προσωπικές μας διαδρομές.

Κάποτε μας άρεσαν τα πάρτυ!

Μας άρεσε η στιγμή εκείνη του παιχνιδιού που μοιράζεις.
Μας άρεσε το παιχνίδι.
Ήμασταν ακόμα παιδιά.
Τώρα χαλάσαμε.
Το παιδί μέσα μας έχει φοβηθεί.
Κρυμμένο, υποτιμημένο και προδομένο,
θυμάται και δακρύζει.
Θυμάται όλες τις «μεγάλες του στιγμές».
Μία προς μία!

Το πρώτο σχολικό συγκρότημα.
Τότε που ο ήχος του ενός συνταίριαζε με εκείνον του άλλου.
Φάλτσοι ξεφάλτσοι, τόσο μπορούσαμε. Αυτοί ήμασταν.
Κι αν δεν ταιριάζαμε απολύτως,
εκθέταμε, σεβόμασταν και χαιρόμασταν τις διαφορές μας.
Κι αν δεν έρχονταν πολλοί να μας ακούσουν δε μας πείραζε.
Λίγοι, μα καλοί.
Κι ύστερα, «εμείς το κάνουμε για μας».
Τόσο απλό - τόσο αρκετό.

Λίγο μετά, το παιδί θυμάται κάτι που ο λόγος αδυνατεί να περιγράψει.
Ήταν τότε που τόλμησε να της ζητήσει να χορέψουν.
Είχε περάσει η ώρα και έπαιζαν τα μπλουζ.
Κάθονταν απέναντί του.
Κατακόκκινο, μέσα στη ντροπή,
μα χωρίς να μπορεί να κάνει και αλλιώς,
έτεινε το χέρι του.
Εκείνη χαμογέλασε.
Έτσι απλά.
Ξεκίνησαν να χορεύουν.
Έτσι απλά ξεκίνησε ο χορός μίας ζωής.
Κι ύστερα, βλέπω το παιδί να θυμάται και να δακρύζει.

Και κάπως έτσι, πως αλήθεια αλλάξαμε και χαθήκαμε και χαλάσαμε τόσο,
είτε ιστορικά στο μεγάλο σύνολο,
είτε στην σύντομη προσωπική μας διαδρομή;
Βλέπω τη μοναξιά του καθενός μας και συνεχίζω τον δικό μου μονόλογο:
Όπως πρόσταζε ο εκ γενετής δικός μου τρόπος,
μιλούσα και τραγουδούσα τις ιδέες, τα συναισθήματα, τη ζωή.
Μα αυτή η συναυλία, μα αυτή η θεατρική πράξη ολοένα ξεθώριαζαν.

Από το ξεκίνημα ως σήμερα, είδα αυτόν τον αργό θάνατο να δημιουργείται και τελικά να συντελείται.

Η ανάπτυξη κυτταρική.

Ένας θεατής αποχωρεί. Ύστερα δύο. Αργότερα τέσσερις...

Το ίδιο συνέβη και στον παλιό πολυπληθή χορό.

Και είναι κάποια χρόνια τώρα που χάθηκαν και οι συμπρωταγωνιστές.

Και είναι αλήθεια ότι εγώ απ' την αρχή δεν έβρισκα άλλον λόγο να παίξουμε το έργο στο μεγάλο ή στο μικρό μας σύνολο από το να είμαστε ένα.

Κι έτσι, ο καθένας που έβλεπα να αποχωρεί κρατούσε και έπαιρνε ένα μέρος από το μοναδικό άξιο ζωής «Εμείς».

Κι έτσι ολοένα αισθάνθηκα να χάνω κομμάτια του ίδιου μου του εαυτού.

Και στέκω τώρα μόνος μου.

Σε μια σκηνή χωρίς θεατές, χορωδούς και συμπρωταγωνιστές.

Σε μία σκηνή σχεδόν άψυχη.

Κι είναι αυτό το «σχεδόν» ακόμα πιο επίπονο από το τίποτα.

Είναι όπως με τα όνειρα, τα καθημερινά ή τα παιδικά μας.

Αποχωρούν, μα παραμένουν,

σε μια μνήμη που αρνείται τη λήθη,

ελπίζοντας.

Και στέκω τώρα μόνος μου κι αναρωτιέμαι:

άραγε αξίζει να συνεχίσω το τραγούδι και το παιχνίδι;

Ένας θυμός -δεν έχει τόση σημασία αν είναι δίκαιος ή άδικος- προσπαθεί να περισπάσει την αυτοκαταστροφική μου διάθεση:

«Φταίει το κοινό. Δεν ήταν πραγματικό.

Το κοινό ήτανε κενό.»

Μα ξέρω ότι δεν είναι ακριβώς έτσι.

Ξέρω ότι σε ένα μικρό αλλά βαθειά αρνητικό βαθμό

φταίει το μέσα μου κενό που αρνήθηκε να συμπληρωθεί.

Προτίμησε να παραμείνει στην γνώριμη ασφάλεια της μοναξιάς του,

αντί να μεταλλαχτεί, να χαμογελάσει και να μπολιαστεί με ζωή.

Φταίει επίσης ότι κάτι μέσα μου ανέκαθεν έβρισκε ασφάλεια στο να φταίει.

Έτσι με μάθαν,

στο παιχνίδι των ενοχών,

πριν μπορέσω να το αντιληφθώ.

Και τώρα είναι αργά.

Μάλλον...

Μα δεν είναι τώρα καιρός για αναλύσεις και απαγγελίες κατηγοριών.

Πρέπει να πάρω μία απόφαση.

Να συνεχίσω ή όχι;
Σε μία παύση γεμάτη ένταση, προσπαθώ να αφουγκραστώ.
Είναι προφανές, η αίθουσα είναι πλέον άδεια.
Στον δρόμο ακούγονται βέβαια οι ήχοι της πόλης.
Μα, ο καθένας πηγαινοέρχεται κρύβοντας τη δική του μοναξιά.
Κι έτσι, ενώ κάποτε οι ανθρώπινες φωνές ενώνονταν για να τραγουδήσουν την
μελωδική και αρμονική συνύπαρξη, τώρα συνθορυβούν τη μοναξιά τους.
Μα παρόλα αυτά υπάρχουν.
Οι αισθήσεις μου δεν κάνουν λάθος.
Τους ακούω.
Μα ακόμα κι αν υπάρχουν, δεν υπάρχουν για μένα.
Και το χειρότερο είναι πως ακόμα και αν συνεχίσω να γράφω. να παίζω ή να
τραγουδώ, δεν έχει καμία σημασία γι' αυτούς.
Δεν υπάρχω γι' αυτούς.
Κι αν δεν υπάρχω γι' αυτούς, αν δεν υπάρχω για κανέναν, τότε υπάρχω;
ή μήπως το παιχνίδι έχει τελειώσει προ πολλού και απλά αρνούμαι να το δω ή να το
παραδεχτώ;
Κι αν ακόμα δεχτώ ότι υπάρχω, αξίζει;
Θα ήταν μία λύση να πάω ανάμεσά τους και να τραγουδήσω κι εγώ όπως κι αυτοί:
μαζί τους και απομονωμένος,
κρύβοντας ή τουλάχιστον ξεγελώντας για λίγο τη μοναξιά μου.
Μα είτε δεν έχω πια το κουράγιο και τη δύναμη να κάνω κάτι τέτοιο,
είτε τα έχω για να μπορέσω να αρνηθώ μία ψεύτικη συναναστροφή
και να αντέξω να ζήσω ή να πεθάνω στην αλήθεια μου
(αυτή την «σχεδόν άψυχη»).

Σύμφωνα με μία φιλοσοφική θεώρηση,
«το φως έχει ακόμα μεγαλύτερη αξία για τον τυφλό,
διότι είναι ο μόνος τρόπος τουλάχιστον να τον δουν,
ακόμα κι αν αυτός δεν μπορέσει να δει».
Και ένα τέτοιο φως, πηγάζοντας μέσα από την -έστω απολύτως μοναχική- έκφρασή
μου, ίσως κάποτε να μπορέσει να με φωτίσει.
Ακόμα και αν δεν μπορέσω να το δω...

Το ερώτημα ωστόσο παραμένει καίριο, απαιτητικό και αδιαπραγμάτευτο:
Συνεχίζω ή όχι;
Ο πειρασμός μεγάλος:
Ποιος ο λόγος να συνεχίσω, αφού κανείς δεν με ακούει, ούτε με βλέπει;
Ο μονωδός θυμίζει πλέον τον απεγνωσμένο συμπολίτη
που έχει ανέβει στην κορυφή του ουρανοξύστη
και απειλεί να δώσει τέλος.

Κανείς από κάτω.
Κανείς δε νοιάζεται αν ζήσει ή αν πεθάνει.
Η απουσία και η μοναξιά φωνάζουν:
«Πέσε!»
Κάποιες στιγμές η γεμάτη ένταση παύση είναι επικίνδυνη.
Ο Νάρκισσος έχει σκύψει πολύ.
Είναι έτοιμος να πέσει.

Μα σαν κύκνειο άσμα, μια ελπίδα τον κάνει να ξανααπομακρύνεται.
Το μονόπρακτο τραγούδι συνεχίζεται
κι ας μην υπάρχουν θεατές.
Μα ως κύκνειο άσμα, σύντομα σιγεί.
Το παιδί κι ο Νάρκισσος φλερτάρουν εκ νέου τον θάνατο της θλίψης.

Μα όχι.
Δεν μπορεί να είναι κύκνειο άσμα,
γιατί το νιώθω να ξαναακούγεται.
Κάθε φορά που πέφτει, καταφέρνει και ξανασηκώνεται.
Η ελπίδα όλο μοιάζει να σβήνει,
μα κάτι την κρατά!

Αυτή είναι η αλήθεια μου.
Και περισσότερα σχετικά με αυτήν -τουλάχιστον προς το παρόν-
δεν μπορώ να γράψω,
γιατί δεν ξέρω που θα με βγάλει.
Κάθομαι στη σκηνή και μιλώντας με ακούω.
«Κανένας δε μου διηγείται κάτι καινούριο:
έτσι διηγούμαι εγώ τον εαυτό μου στον εαυτό μου.»

Κατσιλάμπρος Γιάννης
14/8/2019

ΥΓΡ.: Κάτι ακόμα για την ελπίδα.
Ας ζήσουμε «στην υγεία της!»
Έστω και πράττοντας μονάχοι,
έστω και δίχως θεατές...
Κάποια στιγμή,
-που ξέρεις;-
μπορεί κάτι να αλλάξει.
Κάποια στιγμή, κάποια στιγμή...
Ας έρθει
κι ας είναι μόνο μια στιγμή.